

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/110/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116202380
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2018:8116202380.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Antónie Kandravej v spore strán žalobkýň: 1. L. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. P. X, XXX XX L., 2. H. J., nar. XX.X.XXXX, bytom U. X, XXX XX J., proti žalovanému: A. C. J., nar. X.XX.XXXX, bytom J. XX, XXX XX J., o určenie neplatnosti závetu, o odvolaní žalobkyne v prvom rade proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 24C/19/2016 - 100 zo dňa 29.01.2018 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok.
- II. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie neplatnosti závetu C. J., ktorý bol spísaný vo forme notárskej zápisnice.
2. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že poručiiteľka spísala závet vo forme notárskej zápisnice, kedy prehlásila, že je plne spôsobilá na právne úkony a pri plnom vedomí nakladá so svojim majetkom pre prípad smrti, ktorý odkázala žalovanému. Z výsluchu navrhovaných svedkov súd prvej inštancie nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spôsobovali neplatnosť uvedeného závetu.
3. Vec právne posúdil podľa ustanovení § 1 a § 2 zákona č. 323/1992 Zbierky o notároch, pojem 2 - 4 tohto zákona, § 46, § 82 zákona o notároch, ako aj § 470, § 476 a § 480 Občianskeho zákonníka.
4. Súd prvej inštancie poukázal na to, že žalobkyne nepreukázali naliehavý právny záujem na určení a zároveň z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že poručiiteľka bola uvedená do omylu zo strany žalovaného tak ako to tvrdili žalobkyne.
5. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle zásady úspechu.
6. Proti citovanému rozsudku bolo podané odvolanie zo strany žalobkyne v prvom rade, ktorá namietla neobjektívne posúdenie listinných dôkazov ako aj vyjadrení vykonaných počas súdneho procesu s tým, že pred smrťou sa poručiiteľka vyjadrila tak, aby bol jej dom predaný a peniaze rozdelené medzi príbuzných rovnakým dielom. Bola zle vyhodnotená skutočnosť, že poručiiteľka nebola privedená do omylu, nakoľko závet obsahuje údaje, ktoré nemohla poručiiteľka poznať. Zároveň žalovaný vedel o existencii predošlého závetu a žalovaný konal nečestne voči nej ako aj žalobkyne v druhom rade. Využil psychickú slabosť poručiiteľky a toto súd nevyhodnotil. Zároveň namietla aj to, že svedok L. nevypovedal pravdivo a svedkovia boli zneistení v konaní pred súdom. Navrhla napadnutý rozsudok zrušiť z dôvodu nesprávneho procesného postupu, ktorý znemožnil, aby vykonávala jej patriace procesné práva tak, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že žalobkyňa neuviedla žiadne nové skutočnosti a nenavrhol nové dôkazy, s ktorými by sa nebol vyporiadal súd prvej inštancie s tým, že posledná vôľa poručiťky bola vyjadrená jasne a zrozumiteľne v závete, ktorý bol spísaný notárom, pričom závet bol uložený v centrálnom registri, odmietol akékoľvek ovplyvňovanie a uvádzanie poručiťky do omylu s tým, že navštevoval poručiťku v domove seniorov a žalobkyňa sa nemôže domáhať porušenia dobrých mravov vo vzťahu k nemu, keď samé poručiťku vôbec nenavštevovali. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

8. Žalobkyňa v druhom rade po doručení vyjadrenia žalovaného uviedla, že žalovaný klame, skutočná vôľa poručiťky bola vyjadrená už v závete z roku XXXX, pričom žalovaného vedie len honba za majetkom. Navrhla, aby v odvolacom konaní boli vykonané ďalšie dôkazy o tom, že žalovaný vedel o existencii závetu, ktorý bol predtým napísaný a že už v období za života poručiťky jednal s realitnými kancelármi a predajni nehnuteľnosti.

9. K uvedenému podaniu sa žalovaný nevyjadril.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP) .

14. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

15. Odvolací súd sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý v bode 25 uviedol, že nebola preukázaná v konaní dôkazmi neplatnosť závetu spočívajúca v uvedení poručiťky do omylu.

16. Ustanoveniami § 185 CSP sa zaviedol princíp formálnej pravdy, čo predstavuje jednu z najzásadnejších zmien civilného procesu. Formálnou pravdou sa rozumie, že súd pri rozhodovaní vychádza výlučne z dôkazov, ktoré mu navrhli strany sporu. Súd sa tak nemusí dostať k úplnému zisteniu pravdy, vzhľadom na to, že si o spore môže urobiť svoj obraz iba v rozsahu, v akom mu ho vykreslia

strany sporu svojimi tvrdeniami a súvisiacimi dôkazmi. Dôraz sa kladie na procesnú diligenciu strán sporu, čoho dôsledkom je obmedzenie dôkaznej iniciatívy súdu a jej presun takmer bezvýhradne na strany sporu. V danom prípade nejde o spotrebiteľský spor ani o spor v konaní o abstraktnej kontrole spotrebiteľských vecí ani antidiskriminačný či individuálny pracovný spor, kedy môže výnimočne súd vykonať aj iné dôkazy ako tie ktoré navrhli strany sporu. Súd prvej inštancie dôsledne postupoval v rámci princípov na ktorých je založený Civilný sporový poriadok a preto odvolací súd poukazuje na odôvodnenie súdu prvej inštancie, z ktorého nepochybne vyplývajú dôvody pre ktoré zamietol podanú žalobu a to práve s poukazom na neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov, ktorých zaťažuje takáto povinnosť v sporovom konaní pod následkom ťarchy zamietnutia žaloby.

17. Z obsahu spisu a z dôkazoch, ktoré vykonal súd prvej inštancie nebola preukázaná skutočnosť, že žalovaný uviedol poručiťku do omylu pri spísaní závetu, ktorý bol urobený formou notárskej zápisnice.

18. Pokiaľ sa týka námietok, že došlo k procesným chybám v konaní súdu prvej inštancie k tomu odvolací súd uvádza, že v konaní boli zo strany súdu prvej inštancie zabezpečené všetky procesné práva strán sporu tak, aby nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V konaní nebola vypočutá navrhovaná svedkyňa P. J. z výpovede ktorej podľa podania žalobkyň malo byť osvedčené, že táto nevedela o existencii závetu z XX.XX.XXXX aj napriek tomu, že sa s ňou poručiťka vo veciach majetku stále radila. Aj v prípade, že z výpovede svedkyne by bola preukázaná táto skutočnosť, teda že nevedela o tomto záвете, táto skutočnosť nemá vplyv na rozhodnutie vo veci samej, nakoľko žalobkyne dôvodili neplatnosť tohto závetu uvedením poručiťky do omylu, čo však podľa návrhu na výsluch tohto svedka nemalo byť zrejmé z výpovede tejto svedkyne. Z uvedeného dôvodu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že súd prvej inštancie predmetný dôkaz nevykonal vzhľadom na vyššie uvedené.

19. Dokazovanie je časť občianskeho súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 CSP), nie účastníkov konania. Ak teda súd prvej inštancie odmietol vykonať navrhnuté dôkazy konal v rámci svojej právomoci.

20. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd jednou so všeobecných záruk spravodlivého prejednaní veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Táto zásada zabezpečuje, aby v súdnom konaní mali jeho účastníci rovnaké postavenie. „Rovnosť zbraní“ spočívajúca v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Zachovanie „rovnosti zbraní“ z pohľadu spôsobu a rozsahu vykonávaného dokazovania sa týka aj oprávnenia účastníkov konania navrhovať dôkazy. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Výber dôkazných prostriedkov je na vôle účastníka konania, no o tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané a ktoré nie, rozhoduje súd podľa svojej voľnej úvahy. Obsahom záruky na spravodlivý súdny proces z pohľadu oprávnenia navrhovať dôkazy je limitovanie tejto voľnej úvahy súdu. Týmto limitom je požiadavka, aby nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo vykonanie iných dôkazov nepostavilo účastníka konania do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jeho odporcom v súdnom spore (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Feldbrugge c. Holandsko z roku 1986). V súvislosti s rozhodnutím súdu, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná a ktoré nie, to teda znamená, že účastník konania nesmie byť týmto rozhodnutím znevýhodnený oproti druhému účastníkovi. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky nevykonanie účastníkom navrhnutého dôkazu môže byť porušením základného práva na spravodlivé súdne konanie dokonca aj bez priamej spojitosti s porušením zásady „rovnosti zbraní“. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 26. januára 2010 sp. zn. III. ÚS 332/09 vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ak tento mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, je porušením práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Nakoľko skutkový stav bol pre rozhodnutie vo veci ustálený ako dôvodný je nepochybne nutné zhodnotiť postup súdu prvej inštancie, keď zamietol návrh na vykonania dôkazu.

21. Ostatné skutočnosti, ktoré sú namietané v odvolacom konaní odvolateľkou nemajú súvis s meritom prejednávanej veci, teda majetkové spory v rodine strán sporu, ktoré sa týkajú ich minulých záväzkov. Z uvedeného dôvodu sa k týmto nepovažoval za dôvodné odvolací súd vyjadrovať.

22. Odvolací súd sa nestotožňuje s časťou odôvodnenia súdu prvej inštancie, v ktorej poukázal na nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyň na takejto žalobe, nakoľko jednoznačne žalobkyne majú naliehavý právny záujem na takejto žalobe, nakoľko v prípade určenia neplatnosti tohto závetu nastupoval by režim závetu, ktorý bol spísaný predtým. Toto však nemá vplyv na správnosť rozhodnutia vo veci samej s poukazom na ďalšie dôvody, pre ktoré súd prvej inštancie žalobu zamietol.

23. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998. Ústavný súd SR vyslovil, že: "súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu". (porovnaj IV. ÚS 115/03). S poukazom na uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite veci bez významu.

24. Rovnako odvolací súd v zmysle ustanovenia § 366 CSP sa nezaoberal ďalšími dôkazmi, ktoré boli navrhované v odvolacom konaní, nakoľko novoty v odvolacom konaní nemožno použiť len ak boli splnené podmienky § 366 CSP, pričom v tomto prípade k splneniu týchto podmienok nedošlo.

25. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté v zmysle § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP s poukazom na skutočnosť, že úspešnému žalovanému trovy odvolacieho konania nevznikli, preto mu neboli priznané, rovnako ako neúspešnej odvolateľke.

26. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).